

අධානයන පොදු සහතික පතු (උසස් පෙළ) 12 සහ 13 ශුේණි

බෞද්ධ ශිෂ්ටාචාරය විෂය නිර්දේශය

(2017 සිට කිුයාත්මක වේ)

ආගම් හා සාරධර්ම අධ්‍යාපන දෙපාර්තමේන්තුව ජාතික අධ්‍යාපන ආයතනය මහරගම ශුී ලංකාව www.nie.lk

12, 13 ලශ්ණි
විෂය නිර්දේශය
පුථම මුදුණය 2017
C ජාතික අධාාපන ආයතනය
ISBN:
ආගම් හා සාරධර්ම අධාාපන දෙපාර්තමේන්තුව
ජාතික අධාහපන ආයතනය
ශී ලංකාව
වෙබ් අඩවිය : www.nie.lk
විදයුත් තැපෑල : info@nie.lk

බෞද්ධ ශිෂ්ටාචාරය

හැඳින්වීම

ජාතික අධාාපන කිුයාවලියේ දී විෂයමාලාවට හිමිවන්නේ වැදගත් ස්ථානයකි. ජාතික අවශාතාවලට සරිලන අයුරින් විෂයමාලා සංශෝධනය කිරීම කාලීනව සිදුවන්නකි. නව අධාාපන පුතිසංස්කරණ යටතේ 6-11 ශේණීවල සිසුන්ට 2015 වර්ෂයේ සිට හඳුන්වා දෙනු ලැබූ බුද්ධ ධර්මය නව විෂය නිර්දේශය ඉගෙනීම තුළින් බුදු සමයේ මූලික ඉගැන්වීම්, ශාසන ඉතිහාසය හා බෞද්ධ සංස්කෘතිය ආදී ක්ෂේතු පිළිබඳ නිපුණතා පාදක කරගනිමින් පුමාණාත්මකව, ගුණාත්මකව හා පුයෝජනවත්ව කරුණු අධායනය කිරීමට අවස්ථාව සලසා දී ඇත.

ඒ අනුව අ.පො.ස. සාමානා පෙළ කඩඉම පසුකර උසස් පෙළ බෞද්ධ ශිෂ්ටාචාරය විෂය අධායනයට පිවිසෙන දරුවන්, බුද්ධ කාලීන භාරතීය ආගමික, සංස්කෘතික, සමාජ, ආර්ථික හා දේශපාලන පසුබිමට සාපේක්ෂව බෞද්ධ ඉගැන්වීම්වල අර්ථාන්විත බව ද, තිවිධ රත්නය, බෞද්ධ ආචාර ධර්ම, ශාසන ඉතිහාසය, කලාශිල්ප, බෞද්ධ ආර්ථික හා දේශපාලන දර්ශනය, බෞද්ධ සංස්කෘතියේ ජාතාන්තර වාාප්තිය ආදී ක්ෂේතු පිළිබඳ විස්තරාත්මක, විචාරාත්මක හා තුලනාත්මක ගවේෂණයකට මෙමගින් යොමු කරනු ලැබේ. ඒ තුළින් ද්වීතීය මට්ටමේ දී අධානය කරනු ලැබූ බුද්ධ ධර්මය විෂය, නිපුණතා පාදකව වඩාත් පුළුල් හා කුමානුකූල අධායනය කර ශිෂායා යොමුවන අයුරින් මෙම විෂය අන්තර්ගතය ඉදිරිපත් කිරීමට මෙහි දී උත්සාහ ගෙන ඇත.

ශිෂා කේන්දීය අධාාපනයට මුල් තැන දෙමින් ශිෂායාට වඩාත් රුචිකත්වයෙන් විෂය කරුණු අධායනය කිරීමට මෙමගින් අවකාශ සැලසේ. වනපොත් කිරීමට හෝ අසා දැනගැනීමට වඩා දැනුම තමා විසින්ම එක්රැස් කොට ස්වාධීනව විශ්ලේෂණය කරමින් ජීවිතාවබෝධය සඳහා යොදා ගැනීමට ශිෂායා පෙළඹවීමත්, ජීවන යහපුරුදුවලින් හා සමබර පෞරුෂයකින් හෙබි අනාගත පරපුරක් ජාතියට දායාද කිරීමත් මෙහි අපේක්ෂාවයි.

ජාතික පොදු අරමුණු

පුද්ගලයාට හා සමාජයට අදාළ වන පුධාන ජාතික අරමුණු කරා ළඟාවීම සඳහා පුද්ගලයින්ට සහ කණ්ඩායම්වලට ජාතික අධහාපන පද්ධතිය සහාය විය යුතුය. වසර ගණනාවක් මුළුල්ලේ ශී ලංකාවේ පුධාන අධහාපන වාර්තා සහ ලේඛන මගින් පුද්ගල හා ජාතික අවශාතාවන් සපුරාලීම සඳහා අරමුණු නියම කරනු ලැබීය. සමකාලීන අධහාපන වාූහයන් හා කියාවලීන් තුළ දැකිය හැකි දුර්වලතා නිසා ධරණීය මානව සංවර්ධන සංකල්ප රාමුව ඇතුළත අධහාපනය තුළින් ළඟාකර ගත යුතු පහත දැක්වෙන අරමුණු ජාතික අධහාපන කොමිෂන් සභාව විසින් හඳුනා ගෙන ඇත. මෙම අරමුණු සපුරා ගැනීම අධහාපන පද්ධතිය සඳහා වූ තම ඉදිරි දැක්ම ලෙසට ජාතික අධහාපන කොමිෂන් සභාව විසින් පුතාක්ෂ කොට ගෙන ඇත.

- 1. මානව අභිමානයට ගරු කිරීමේ සංකල්පය මත පිහිටා ශී ලාංකික බහුවිධ සමාජයේ සංස්කෘතික විවිධත්වය අවබෝධ කර ගනිමින් ජාතික ජ්කාබද්ධතාව, ජාතික සෘජු ගුණය, ජාතික සමගිය, එකමුතුකම සහ සාමය පුවර්ධනය කිරීම තුළින් ජාතිය ගොඩනැගීම සහ ලාංකීය අනනාතාව තහවුරු කිරීම.
- 2. වෙනස් වන ලෝකයක අභියෝගයන්ට පුතිචාර දක්වන අතර ජාතික උරුමයේ මාහැඟි දායාදයන් හඳුනා ගැනීම සහ සංරක්ෂණය කිරීම.
- 3. මානව අයිතිවාසිකම්වලට ගරු කිරීම, යුතුකම් හා වගකීම් පිළිබඳ දැනුම්වත් වීම, හෘදයාංගම බැඳීමකින් යුතුව එකිනෙකා කෙරෙහි සැලකිලිමත්වීම යන ගුණාංග වර්ධනය කිරීමට ඉවහල් වන සමාජ සාධාරණත්ව සම්මතයන් සහ පුජාතාන්තුික ජීවන රටාවක් ගැබ් වූ පරිසරයක් නිර්මාණය කිරීම සහ පවත්වා ගෙන යාමට සහාය වීම.
- 4. පුද්ගලයින්ගේ මානසික හා ශාරීරික සුව සම්පත සහ මානව අගයයන්ට ගරු කිරීම මත පදනම් වූ ති්රසාර ජීවන කුමයක් පුවර්ධනය කිරීම.
- 5. සුසමාහිත වූ සමබර පෞරුෂයක් සඳහා නිර්මාණ හැකියාව, ආරම්භක ශක්තිය, විචාරශීලී චින්තනය, වගකීම හා වගවීම ඇතුළු වෙනත් ධනාත්මක අංග ලක්ෂණ සංවර්ධනය කිරීම.
- 6. පුද්ගලයාගේ සහ ජාතියේ ජීව ගුණය වැඩිදියුණු කෙරෙන සහ ශී ලංකාවේ ආර්ථික සංවර්ධනය සඳහා දායක වන එලදායී කාර්යයන් සඳහා අධාාපනය තුළින් මානව සම්පත් සංවර්ධනය කිරීම.
- 7. ශීසුයෙන් වෙනස් වන ලෝකයක් තුළ සිදුවන වෙනස්කම් අනුව හැඩගැසීමට හා ඒවා පාලනය කර ගැනීමට පුද්ගලයන් සූදානම් කිරීම සහ සංකීර්ණ හා අනපේක්ෂිත අවස්ථාවන්ට සාර්ථකව මුහුණ දීමේ හැකියාව වර්ධනය කිරීම.
- 8. ජාතාාන්තර පුජාව අතර ගෞරවනීය ස්ථානයක් හිමිකර ගැනීමට දායක වන යුක්තිය, සමානත්වය සහ අනොා්නාා ගරුත්වය මත පදනම් වු ආකල්ප හා කුසලතා පෝෂණය කිරීම.

මූලික නිපුණනා

අධාාපනය තුළින් වර්ධනය කෙරෙන පහත දැක්වෙන මූලික නිපුණතා ඉහත සඳහන් ජාතික අරමුණු මුදුන්පත් කර ගැනීමට දායක වනු ඇත.

1. සන්නිවේදන නිපුණතා

සාක්ෂරතාව, සංඛාා පිළිබඳ දැනුම, රූපක භාවිතය සහ තොරතුරු තාක්ෂණ පුවීණත්වය යන අනු කාණ්ඩ 4ක් මත සන්නිවේදන නිපුණතා පදනම් වේ.

සාක්ෂරතාව සාවධානව ඇහුම්කන් දීම, පැහැදිලිව කථා කිරීම, තේරුම් ගැනීම සඳහා කියවීම, නිවැරදිව සහ නිරවුල්ව ලිවීම, ඵලදායී අයුරින් අදහස් හුවමාරු කර ගැනීම

සංඛහා පිළිබඳ දැනුම භාණ්ඩ, අවකාශය සහ කාලය, ගණන් කිරීම, ගණනය සහ මිනුම් සඳහා කුමානුකූල ඉලක්කම් භාවිතය රූපක භාවිතය රේඛා සහ ආකෘති භාවිතයෙන් අදහස් පිළිබිඹු කිරීම සහ රේඛා, ආකෘති හා වර්ණ ගළපමින් විස්තර, උපදෙස් හා අදහස් පුකාශනය හා වාර්තා කිරීම

තොරතුරු තාක්ෂණ පුවීණත්වය පරිගණක දැනුම සහ ඉගෙනීමේදී ද, සේවා පරිශුයන් තුළදී ද, පෞද්ගලික ජීවිතයේ දී ද තොරතුරු සහ සන්නිවේදන තාක්ෂණය උපයෝගී කර ගැනීම.

2. පෞරුෂත්ව වර්ධනයට අදාළ නිපුණතා

- නිර්මාණශීලී බව, අපසාරී චින්තනය, ආරම්භක ශක්තිය, තීරණ ගැනීම, ගැටලු නිරාකරණය කිරීම, විචාරශීලි හා විශුහාත්මක චින්තනය, කණ්ඩායම් හැඟීමෙන් කටයුතු කිරීම, පුද්ගලාන්තර සබඳතා, නව සොයා ගැනීම් සහ ගවේෂණය වැනි වර්ගීය කුසලතා
- සෘජු ගුණය, ඉවසා දරා සිටීමේ ශක්තිය සහ මානව අභිමානයට ගරු කිරීම, වැනි අගයයන්
- චිත්තවේගී බුද්ධිය

3. පරිසරයට අදාළ නිපුණතා

මෙම නිපුණතා සාමාජික, ජෛව සහ භෞතික පරිසරයන්ට අදාළ වේ.

සමාජ පරිසරය ජාතික උරුමයන් පිළිබඳ අවබෝධය, බහුවාර්ගික සමාජයක සාමාජිකයන් වීම හා සම්බන්ධ සංචේදීතාව හා කුසලතා, සාධාරණ යුක්තිය පිළිබඳ හැඟීම, සමාජ සම්බන්ධතා, පුද්ගලික චර්යාව, සාමානා හා නෛතික සම්පුදායයන්, අයිතිවාසිකම්, වගකීම්, යුතුකම් සහ බැඳීම් ජෙව පරිසරය සජිවි ලෝකය, ජනතාව සහ ජෛව පද්ධතිය, ගස් වැල්, වනාන්තර, මුහුදු, ජලය, වාතය සහ ජිවය - ශාක, සත්ත්ව හා මිනිස් ජිවිතයට සම්බන්ධ වූ අවබෝධය, සංචේදී බව හා කුසලතා

භෞතික පරිසරය අවකාශය, ශක්තිය, ඉන්ධන, දුවා, භාණ්ඩ සහ මිනිස් ජිවිතයට ඒවායේ ඇති සම්බන්ධතාව, ආහාර, ඇඳුම්, නිවාස, සෞඛා, සුව පහසුව, ශ්වසනය, නින්ද, නිස්කලංකය, විවේකය, අපදුවා සහ මලපහ කිරීම යනාදිය හා සම්බන්ධ වූ අවබෝධය, සංවේදීතාව හා කුසලතාව ඉගෙනීම, වැඩ කිරීම සහ ජිවත්වීම සඳහා මෙවලම් හා තාක්ෂණය පුයෝජනයට ගැනීමේ කුසලතා මෙහි අඩංගු වේ.

4. වැඩ ලෝකයට සූදානම් වීමේ නිපුණතා

ආර්ථික සංවර්ධනයට දායක වීම.

තම වෘත්තීය ලැදියා සහ අභියෝගානා හඳුනා ගැනීම.

හැකියාවන්ට සරිලන අයුරින් රැකියාවක් තෝරා ගැනීම සහ වාසිදායක හා තිරසාර ජීවතෝපායක නිරත වීම.

යන හැකියාවන් උපරිම කිරීමට හා ධාරිතාව වැඩි කිරීමට අදාළ සේවා නියුක්තිය හා සම්බන්ධ කුසලතා.

5. ආගම සහ ආචාර ධර්මයන්ට අදාළ නිපුණතා

පුද්ගලයන්ට තම දෛනික ජීවිතයේ දී ආචාර ධර්ම, සදාචාරාත්මක හා ආගමානුකූල හැසිරීම් රටාවන්ට අනුගත වෙමින් වඩාත් උචිත දේ තෝරා එයට සරිලනසේ කටයුතු කිරීම සඳහා අගයයන් උකහා ගැනීම හා ස්වීයකරණය.

6. කීඩාව හා විවේකය පුයෝජනයට ගැනීමේ නිපුණතා

සෞන්දර්යය, සාහිතාාය, සෙල්ලම් කිරීම, කීඩා හා මලල කීඩා, විනෝදාංශ හා වෙනත් නිර්මාණාත්මක ජීවන රටාවන් තුළින් පුකාශ වන විනෝදය, සතුට, ආචේග සහ එවන් මානුෂික අත්දැකීම්.

7. ඉගෙනීමට ඉගෙනුම් පිළිබඳ නිපුණතා

ශීසුයෙන් වෙනස් වන, සංකීර්ණ හා එකිනෙකා මත යැපෙන ලෝකයක පරිවර්තන කිුයාවලියක් හරහා වෙනස්වීම් හසුරුවා ගැනීමේ දී හා ඊට සංවේදීව හා සාර්ථකව පුතිචාර දැක්වීමත් ස්වාධීනව ඉගෙන ගැනීමත් සඳහා පුද්ගලයින් හට ශක්තිය ලබා දීම.

ඉහත ජාතික අරමුණු හා මූලික නිපුණතා ශී ලංකාවේ සාමානා අධාාපනය පිළිබඳ පුතිපත්ති රාමුවක් සඳහා යෝජනා ඇතුළත් ජාතික අධාාපන කොමිෂන් සභාවේ 2003 දෙසැම්බර් වාර්තාවෙන් උපුටා ගැනිණ.

විෂය අරමුණු

බෞද්ධ ශිෂ්ටාචාරයෙහි මෙන්ම එහි පදනම වන බුද්ධ ධර්මයෙහි ද මූලික අරමුණ වන්නේ හුදෙක් පාරලෞකික සුගතියක් හෝ විමුක්ති පුතිලාභයක් උදෙසා මග පෙන්වීම ම නොවේ. මානව වර්ගයාට ඓහලෞකික වශයෙන් පෞද්ගලිකව හා සාමූහිකව තෘප්තිමත් සාමකාමී ජීවිතයක් ගත කිරීම සඳහා වන පුායෝගික මාර්ගය පෙන්වාදීම ද මූලික අරමුණක් බව ඊට අදාළ බුද්ධ දේශනාවන්ගෙන් මෙන් ම ශාසන ඉතිහාසයෙන් ද සනාථ වේ.

මෙහි ඇතුළත් නිපුණතා මාලාව තුළින් මූලික වශයෙන් ම පහත දක්වෙන අරමුණු සාධනය කරගැනීමට අපේක්ෂා කෙරේ.

- 1. සමානාත්මතාවාදී, විචාරපූර්වක හා පුගතිශීලී ආකල්ප ශිෂා පුජාව තුළ සංවර්ධනය කිරීම.
- 2. සිව්බඹ විහරණයෙන් පෝෂිත සමාජානුයෝගී චරිත ගොඩනැගීමට දායක වීම.
- 3. ස්ව ශක්තිය කෙරෙහි විශ්වාසය තබන, හේතුඵලවාදී ව සිතා කටයුතු කරන දරුපරපුරක් බිහි කිරීම.
- 4. බෞද්ධ පදනමක් ඇති චාරිතු වාරිතුාදිය පුායෝගිකව පුගුණ කරන මිනිසුන් ඇතිකිරීම.
- 5. අතීත ආදර්ශයන් තුළින් අනාගතය ගොඩනගා ගැනීමට මග පෙන්වීම.
- 6. වඩාත් පුබුද්ධ, සංවේදී හා නිර්මාණශීලී දරුවන් සමාජයට දායාද කිරීම.
- 7. හරවත් හා සමබර පෞරුෂයකින් හෙබි මතුපරපුරක් බිහි කිරීම.

බෞද්ධ ශිෂ්ටාචාරය විෂය ඉගෙනීම යනු ආගමික හා දාර්ශනික වටිනාකම් සහිත දැනුම් සම්භාරයක් එකතු කර ගැනීම පමණක් නොවන බවද, එය පුද්ගලයාගේ හා සමාජයේ ආධාාත්මික හා ලෞකික අභිවෘද්ධිය උදෙසා මග සලසා ගැනීමක් විය යුතු බවද ගුරු සිසු දෙපක්ෂය විසින් ම වටහා ගැනීමත්, ඒ අනුව කිුයා කිරීමත් මෙහි ඇතුළත් සියලු නිපුණතාවන්ගේ පොදු අර්ථය බව සැලකිය යුතු ය.

ජාතික පොදු අරමුණු සහ විෂය අරමුණු අතර සම්බන්ධතාව දක්වන වගුව

ජාතික පොදු අරමුණු	විෂය අරමුණු
1. මානව අභිමානයට ගරු කිරීමේ සංකල්පය මත පිහිටා ශ්‍රී ලාංකික බහුවිධ සමාජයේ සංස්කෘතිය විවිධත්වය අවබෝධ කර ගනිමින් ජාතික ඒකාබද්ධතාව ජාතික සෘජු ගුණය ජාතික සමගිය එකමුතුකම සහ සාමය පුවර්ධනය කිරීම තුළින් ජාතිය ගොඩනැගීම හා ලාංකීය අනනාතාව තහවුරු කිරීම.	 සමානාත්මතාවාදී, විචාරපූර්වක හා පුගතිශීලී ආකල්ප ශිෂා පුජාව තුළ සංවර්ධනය කිරීම. සිව්බඹ විහරණයෙන් පෝෂිත සමාජානුයෝගී චරිත ගොඩනැගීමට දායක වීම. වඩාත් පුබුද්ධ, සංවේදී හා නිර්මාණශීලී දරුවන් සමාජයට දායාද කිරීම. හරවත් හා සමබර පෞරුෂයකින් හෙබි මතුපරපුරක් බිහි කිරීම.
2. වෙනස්වන ලෝකයක අභියෝගයන්ට පුතිචාර දක්වන අතර ජාතික උරුමයේ මාහැගි දායාදයන් හඳුනා ගැනීම හා සංරක්ෂණය කිරීම.	 ස්ව ශක්තිය කෙරෙහි විශ්වාසය තබන, හේතුඵලවාදී ව සිතා කටයුතු කරන දරුපරපුරක් බිහි කිරීම. බෞද්ධ පදනමක් ඇති චාරිතු වාරිතුාදිය ප්‍රායෝගිකව ප්‍රගුණ කරන මිනිසුන් ඇතිකිරීම. අතීත ආදර්ශයන් තුළින් අනාගතය ගොඩනගා ගැනීමට මග පෙන්වීම.
3. මානව අයිතිවාසිකම්වලට ගරු කිරීම යුතුකම් හා වගකීම් පිළිබඳ දනුවත් වීම හෘදයාංගම බැදීමකින් යුතුව එකිනෙකා කෙරෙහි සැලකිලිමත්වීම යන ගුණාංග වර්ධනය කිරීමට ඉවහල් වන සමාජ සාධාරණත්ව සම්මතයකින් සහ පුජාතාන්තික ජීවන රටාවක් ගැබ් වූ පරිසරයක් නිර්මාණය කිරීම සහ පවත්වාගෙන යාමට සහාය වීම.	 සමානාත්මතාවාදී, විචාරපූර්වක හා පුගතිශීලී ආකල්ප ශිෂා පුජාව තුළ සංවර්ධනය කිරීම. සිව්බඹ විහරණයෙන් පෝෂිත සමාජානුයෝගී චරිත ගොඩනැගීමට දායක වීම. වඩාත් පුබුද්ධ, සංවේදී හා නිර්මාණශීලී දරුවන් සමාජයට දායාද කිරීම.

4. පුද්ගලයින්ගේ මානසික හා ශාරිරික සුව සම්පත සහ මානව අගයන්ට ගරු කිරීම මත පදනම් වූ තිරසාර ජිවන කුමයක් පුවර්ධනය කිරීම.	 සමානාත්මතාවාදී, විචාරපූර්වක හා පුගතිශීලී ආකල්ප ශිෂා පුජාව තුළ සංවර්ධනය කිරීම. සිව්බඹ විහරණයෙන් පෝෂිත සමාජානුයෝගී චරිත ගොඩනැගීමට දායක වීම. බෞද්ධ පදනමක් ඇති චාරිතු වාරිතුාදිය පුායෝගිකව පුගුණ කරන මිනිසුන් ඇතිකිරීම. හරවත් හා සමබර පෞරුෂයකින් හෙබි මතුපරපුරක් බිහි කිරීම.
5. සුසාමාහිත වූ සමබර පෞරුෂයක් සඳහා නිර්මාණ හැකියාව ආරම්භක ශක්තිය විචාරශීලී චින්තනය වගකීම හා වගවීම ඇතුලු වෙනත් ධනාත්මක අංග ලක්ෂණ වර්ධනය කිරීම.	 ස්ව ශක්තිය කෙරෙහි විශ්වාසය තබන, හේතුඵලවාදී ව සිතා කටයුතු කරන දරුපරපුරක් බිහි කිරීම. බෞද්ධ පදනමක් ඇති චාරිතු වාරිතුාදිය ප්‍රායෝගිකව ප්‍රගුණ කරන මිනිසුන් ඇතිකිරීම. වඩාත් ප්‍රබුද්ධ, සංවේදී හා නිර්මාණශීලී දරුවන් සමාජයට දායාද කිරීම. හරවත් හා සමබර පෞරුෂයකින් හෙබි මතුපරපුරක් බිහි කිරීම.

6	 පුද්ගලයාගේ සහ ජාතියේ ජීව ගුණය වැඩිදියුණු කෙරෙන සහ ශී ලංකාවේ ආර්ථික සංවර්ධනය සඳහා දායක වන එලදායී කාර්යයන් සඳහා අධාාපනය තුළින් මානව සම්පත් සංවර්ධනය කිරීම. 	2. 3.	සමානාත්මතාවාදී, විචාරපූර්වක හා පුගතිශීලී ආකල්ප ශිෂා පුජාව තුළ සංවර්ධනය කිරීම. සිව්බඹ විහරණයෙන් පෝෂිත සමාජානුයෝගී චරිත ගොඩනැගීමට දායක වීම. ස්ව ශක්තිය කෙරෙහි විශ්වාසය තබන, හේතුඵලවාදී ව සිතා කටයුතු කරන දරුපරපුරක් බිහි කිරීම. බෞද්ධ පදනමක් ඇති චාරිතු වාරිතුාදිය පුායෝගිකව පුගුණ කරන මිනිසුන් ඇතිකිරීම.
7	7. ශීසුයෙන් වෙනස් වන ලෝකයක් තුළ සිදුවන වෙනස්කම් අනුව හැඩ ගැසීමට හා ඒවා පාලනය කර ගැනීමට පුද්ගලයන් සූදානම් කිරීම සහ සංකීර්ණ හා අනපේක්ෂිත අවස්ථාවන්ට සාර්ථක ව මුහුණදීමේ හැකියාව වර්ධනය කිරීම.	2. 6.	සමානාත්මතාවාදී, විචාරපූර්වක හා පුගතිශීලී ආකල්ප ශිෂා පුජාව තුළ සංවර්ධනය කිරීම. සිව්බඹ විහරණයෙන් පෝෂිත සමාජානුයෝගී චරිත ගොඩනැගීමට දායක වීම. වඩාත් පුබුද්ධ, සංවේදී හා නිර්මාණශීලී දරුවන් සමාජයට දායාද කිරීම. හරවත් හා සමබර පෞරුෂයකින් හෙබි මතුපරපුරක් බිහි කිරීම.
8	3. ජාතාහත්තර පුජාව අතර ගෞරවනීය ස්ථානයක් හිමි කර ගැනීමට දායක වන යුක්ති.ය සමානත්වය සහ අනෙහා්නහ ගරුත්වය මත පදනම් වූ ආකල්ප හා කුසලතා පෝෂණය කිරීම.	2.	සමාතාත්මතාවාදී, විචාරපූර්වක හා පුගතිශීලී ආකල්ප ශිෂා පුජාව තුළ සංවර්ධනය කිරීම. සිව්බඹ විහරණයෙන් පෝෂිත සමාජානුයෝගී චරිත ගොඩනැගීමට දායක වීම. බෞද්ධ පදනමක් ඇති චාරිතු වාරිතුාදිය පුායෝගිකව පුගුණ කරන මිනිසුන් ඇතිකිරීම.

5. අතීත ආදර්ශයන් තුළින් අනාගතය ගොඩනගා ගැනීමට මග පෙන්වීම.

විෂය නිර්දේශය පාසල් වාර වශයෙන් බෙදා ගැනීමට යෝජිත සැලැස්ම

ලේණිය	වාරය	නිපුණතා මට්ටම	කාලච්ඡේද සංඛ්‍යාව
	1	1.1 1.2 1.3 1.4	26 32 21 21
12	2	2.1 2.2 3.1 3.2 3.3	30 16 16 18 20
	3	4.1 4.2 5.1 5.2 5.3 5.4	18 18 19 17 15 13
	1	6.1 7.1 7.2 7.3 7.4	32 22 16 16 14
13	2	8.1 8.2 8.3 8.4 9.1	20 20 20 20 20 20
	3	9.2 10.1 10.2 10.3	24 34 18 24

විෂය නිර්දේශය 12 වන ශේණිය

නිපුණතාව	නිපුණතා මට්ටම	විෂය අන්තර්ගතය	ඉගෙනුම් පල	කාලච්ඡේද
1.0 පුාග් බෞද්ධ හා බුද්ධ කාලීන ආගමික සාමාජික දේශපාලනික හා ආර්ථික පසුබිම විමර්ශනාත්මකව දකියි.	1.1 භාරතීය බාහ්මණ සමාජ ධර්ම අධ3යනය කර ඒ පිළිබඳ බෞද්ධ ආකල්පය විමසා බලයි.	• ස්වධර්ම	 භාරතීය සමාජ ධර්ම පිළිබඳ විචාරාත්මක දනුමක් ලබා ගනියි. බාහ්මණ සමාජ ධර්මවල නිසරුබව පිළිගනියි. මිනිස් සංහතියේ ඒකත්වය පිළිබඳ බෞද්ධ ඉගැන්වීම්වල විශිෂ්ටත්වය පුකට කරමින් විවිධ කි්යාකාරකම්වල නිරත වෙයි. සමාජ ජිවිතයේ දී සමානාත්මතාවෙන් කටයුතු කරයි. 	26
	1.2 බුද්ධ කාලීන භාරතීය ශුමණ ගුරුකුල හඳුනා ගනිමින් ශුමණ බුාහ්මණ සම්පුදායයන්හි විශේෂතා අධායනය කරයි.	ජටිල, පරිබුාජක යන	 භාරතීය ශුමණ ගුරුකුලවල ඉගැන්වීම් විචාරාත්මකව හා තුලනාත්මකව පැහැදිලි කරයි. භාරතීය ශුමණ ඉගැන්වීම්වල ඌනතා ඇති බව පිළිගනියි. ශුමණ සංස්කෘතිය හා බුාහ්මණ සංස්කෘතියේ අනනෳතා ලක්ෂණ වගුගත කරයි. නිසරු දේ බැහැරකොට සරු දේ කිුයාවට නගයි. 	32

නිපුණතාව	නිපුණතා මට්ටම	විෂය අන්තර්ගතය	ඉගෙනුම් පල	කාලච්ඡේද
	1.3 බුද්ධ කාලීන භාරතීය දේශපාලනික වාුහය හා කිුිිිියාකාරිත්වය ගචේෂණය කරයි.	_	 බුද්ධකාලීන භාරතීය දේශපාලන පසුබිම පිළිබඳ අවබෝධයක් ලබා ගනියි. රාජාණ්ඩු හා සමූහාණ්ඩු කුමවල සාධනීය ලක්ෂණ මෙන්ම ගැටලු ද අවබෝධ කර ගැනීමට පෙළඹෙයි. පාලකයන් සමඟ සහයෝගයෙන් කටයුතු කරයි. පරිපාලන කටයුතුවල දී නොගැටී කිුයා කරයි. 	21
	1.4 කුි.පූ. හයවැනි සියවසේ ආර්ථික පසුබිම හැඳින ගනී.	 වාණිජ්‍යකරණය හා තාගරීකරණය කෘෂිකර්මය, වෙළඳාම හා වෙනත් කර්මාන්ත 	 කි.පූ. හයවැනි සියවසේ ආර්ථික පසුබිම විස්තර කරයි. සමාජ අවශාතා මත විවිධ වෘත්තීන් බිහිවන බව පිළිගනියි. බුද්ධකාලීන ජිවන වෘත්තීන්හි නාමාවලියක් පිළියෙල කරයි. අදාළ වෘත්තීන්හි කාර්යක්ෂමව කටයුතු කරයි. 	21

නිපුණතාව	නිපුණතා මට්ටම	විෂය අන්තර්ගතය	ඉගෙනුම් පල	කාලච්ඡේද
හා පරමාදර්ශී ශුාවක	2.1 බුදුරජාණන් වහන්සේගේ සුවිශේෂ ගුණ හා විශිෂ්ට චරිත ලක්ෂණ අධාායනය කරයි.	 නව අරහාදී බුදුගුණ මහා කරුණාව මහා පුඥව ආදර්ශවත් නායකත්වය විශිෂ්ට ශාස්තෘත්වය තාදි ගුණය පද්මාකාර ජීවිතය නිදහස් චින්තනය හා ආගමික සහනශීලී බව බුදුරජාණන් වහන්සේ පිළිබඳ සමකාලීන හා නූතන ඇගයීම් 	 බුදුරජාණන් වහන්සේගේ විශිෂ්ටත්වය හඳුනා ගනියි. විශිෂ්ට බුදුගුණ චරිතායනයට පෙළඹෙයි. බුදුගුණ පකට වන නිර්මාණකරණයෙහි යෙදෙයි. සැදැහැ සිතින් ආමිස හා පුතිපත්ති පූජාවන්හි නියැලෙයි. 	30
	බුද්ධ කාලීන පරමාදර්ශී ගිහි පැවිදි ශුාවක ශුාවිකා චරිත ඇගයීමට ලක් කරයි.		 පරමාදර්ශී චරිතයක විශිෂ්ට ලක්ෂණ පැහැදිලි කරයි. පරමාදර්ශී ජිවිතයක් ගත කිරීමට අධිෂ්ඨාන කර ගනියි. ධර්මානුකූල ජිවිතයක් ගත කරයි. පරමාදර්ශී චරිතවලින් පිළිබිඹුවන යහගුණ විවිධ නිර්මාණ මගින් සමාජයට සම්පේෂණය කරයි. 	16

නිපුණතාව	නිපුණතා මට්ටම	විෂය අන්තර්ගතය	ඉගෙනුම් පල	කාලච්ඡේද
03. පුද්ගලයා, සමාජය හා දේශපාලත සංවිධාන පිළිබඳ බෞද්ධ ඉගැන්වීම් වටහාගෙන ඒ අනුව පෞරුෂය ගොඩනගා ගනියි.	3.1 පුද්ගලයාගේ ස්වාමිත්වය හා ශකාතා පිළිබඳ විමර්ශනය කරයි.	 පුද්ගල ස්වාමීත්වය, ස්වාධීනත්වය, ස්වච්ඡන්දතාව හා වගකීම පිළිබඳ සමකාලීන ඉගැන්වීම් පුද්ගල ස්වාමීත්වය, ස්වාධීනත්වය, ස්වච්ඡන්දතාව හා වගකීම පිළිබඳ බෞද්ධ ඉගැන්වීම් 	සදාචාරාත්මක ශික්ෂණයට පෙළඹෙයි. අභියෝග ජය ගනිමින් කියා කරයි. ආත්ම විශ්වාසයෙන් කටයුතු කිරීමේ	16
	3.2 සමාජ පුභවය හා විකාශය පිළිබඳ බෞද්ධ විගුහය අධාායනය කරයි.	• සමාජ පුභවය හා විකාශය පිළිබඳ බෞද්ධ ඉගැන්වීම්	 සමාජ පුභවය හා විකාශය පාරභෞතික පස්තුතවලින් බැහැර වූවක් බව පුතාක්ෂ කර ගනියි. සමාජ පුභවය හා විකාශය හේතුඵලවාදීව සිදුවූවක් බව පෙන්වා දෙයි. සමාජ විවිධත්වය හා විචිතුත්වය අවබෝධ කොටගෙන කියා කරයි. සමාජ සංකීර්ණතා තුළින් පැන නගින අභියෝගවලට සාර්ථකව මුහුණ දෙයි. 	18

නිපුණතාව	නිපුණතා මට්ටම	විෂය අන්තර්ගතය	ඉගෙනුම් පල	කාලච්ඡේද
	3.3 බෞද්ධ දේශපාලන මූලධර්ම විචාරශීලීව අධායනය කරයි.	 පංචශීල පුතිපදාව දස රාජ ධර්ම දස සක්විතිවත් සප්ත අපරිහානිය ධර්ම සතර සංගුහවස්තු සතර අගති විරතිය ලෝක පාලන ධර්ම කුටදන්ත සූතුාගත දේශපාලන මූලධර්ම පාලන තන්තුය විෂයෙහි පුජා වගකීම් 	 පරමාදර්ශී පාලන තන්තුයක් සඳහා වූ බෞද්ධ දේශපාලන මූලධර්ම විශ්ලේෂණය කරයි. බෞද්ධ දේශපාලන මූලධර්ම මත පදනම්ව යහපාලනයක් ගොඩ නැගීමට උත්සුක වෙයි. ආදර්ශවත් පුජා නායකයකු ලෙස කියා කරයි. සමාජ සුභසාධනය හා සාධාරණත්වය උදෙසා කැපවෙයි. 	20
04. පුද්ගලයාගේ හා සමාජයේ යහපැවැත්මට උපයෝග වන බෞද්ධ ආචාර ධර්ම අධෳයනය කර උභයාර්ථ සාධනයට කිුිිිිිිිිිිිිිිිිිිිිිිිිිිිිිිිිිිි	4.1 පින්පව් කුසල් අකුසල් හැඳින ගනිමින් හොඳ නරක විනිශ්චය කිරීමෙහිලා භාවිත බෞද්ධ නිර්ණායක පැහැදිලි කරයි.	 හොඳ නරක විනිශ්චය කිරීමෙහිලා භාවිත බෞද්ධ නිර්ණායක දස පින්කිරියවත් දස කුසල් හා දස අකුසල් 	 හොඳ නරක විනිශ්චය කිරීමෙහිලා භාවිත නිර්ණායක නිරවුල්ව හඳුනා ගනියි. සදාචාරාත්මකව ජිවත්වීමට අධිෂ්ඨාන කර ගනියි. පව් බැහැර කොට කුසල් දහම් වඩයි. කුසල් දහම් සඳහා සමාජය පොළඹවයි. 	18

නිපුණතාව	නිපුණතා මට්ටම	විෂය අන්තර්ගතය	ඉගෙනුම් පල	කාලච්ඡේද
	4.2 පුද්ගල හා සමාජ සංවර්ධනයට අදළ බෞද්ධ ආචාර ධර්ම හැඳින ගනියි.	 ශුද්ධාව පන්සිල් හා අටසිල් සිව්බඹ විහරණ සතර සංගුහ වස්තු හිරි ඔතප් අල්පේච්ඡතාව, සන්තුෂ්ටිතාව, සුභරතාව නීතිගරුකත්වය හා සහජිවනය 	 බෞද්ධ සාරධර්ම නිවැරදිව විස්තර කරයි. සහජිවනයෙන් ජිවත්වීමට හුරුවෙයි. බෞද්ධ සාරධර්මානුකූලව දිවි ගෙවයි. යහගුණ වර්ධනයට අනුබල දෙයි. 	18
05. පරිසරය, ආර්ථිකය හා භෞතික සම්පත් කළමනාකරණය පිළිබඳ බෞද්ධ ඉගැන්වීම් පුායෝගිකව භාවිත කරමින් අර්ථවත් හා තෘප්තිමත් ජීවිතයක් ගත කරයි.	5.1 පරිසරය පිළිබඳ බෞද්ධ ආකල්පය පැහැදිලි කරයි.	 බුදුසමය හා පරිසරය පරිසර සංරක්ෂණය පිළිබඳ බෞද්ධ ඉගැන්වීම් සෞන්දර්ය රසාස්වාදය පිළිබඳ බෞද්ධ ඉගැන්වීම් 	• පරිසර සංරක්ෂණයට හා ඉසෟන්දර්ය	19

නිපුණතාව	නිපුණතා මට්ටම	විෂය අන්තර්ගතය	ඉගෙනුම් පල	කාලච්ඡේද
	5.2 ආර්ථිකය පිළිබඳ බෞද්ධ චින්තනය විමර්ශනය කරයි.	 ධනෝපායනය, ධනපරිහරණය හා ආර්ථික සුරක්ෂිතතාව පිළිබඳ බෞද්ධ ඉගැන්වීම් ශුමය, ධනය සහ සමාජ සුභ සිද්ධිය අතර පවතින අනොහ්තා සම්බන්ධතාව පිළිබඳ බෞද්ධ ඉගැන්වීම් 	 ආර්ථිකය සම්බන්ධ බෞද්ධ ආකල්පය මූලාශුයානුසාරයෙන් පැහැදිලි කරයි. විධිමත් ආර්ථික සමෘද්ධියක් ඇතිකර ගැනීමට උනන්දු වෙයි. ධාර්මික ආර්ථික පුතිපදාවකට අනුගතව කියා කරයි. විධිමත් හා දහැමි ආර්ථික සංවර්ධන සැලසුම් සකස් කරයි. 	17
	5.3 භෞතික සම්පත් කළමනාකරණය පිළිබඳ බෞද්ධ චින්තනය අධාායනය කරයි.	• භෞතික සම්පත් කළමනාකරණය පිළිබඳ බෞද්ධ ඉගැන්වීම්	 භෞතික සම්පත් කළමනාකරණය පිළිබඳ බෞද්ධ ඉගැන්වීම් අධ්‍යයනය කරයි. භෞතික සම්පත් ඵලදයි ලෙසත්, කාර්යක්ෂම ලෙසත් යොදගැනීමට හුරුවෙයි. විධිමත් කළමනාකාරිත්වයකින් යුතුව දෙනික ජීවිතය ගත කරයි. භෞතික සම්පත් විධිමත්ව කළමනාකරණය කිරීමේ අගය පෙන්වා දෙයි. 	15
	5.4 ලෞකික සැප පිළිබඳ බෞද්ධ ඉගැන්වීම් හැඳින ගනියි.	 ඉඳුරන් පිනවීම හා පංචකාම සම්පත්තිය ඉඳුරන් පිනවීම් සීමා හා දහැමි කම්සුව අත්ථි සුඛ, භෝග සුඛ, අණණ සුඛ, අනවජ්ජ සුඛ 	 ලෞකික සැපය පිළිබඳ බෞද්ධ ඉගැන්වීම් විස්තර කරයි. ඉඳුරන් පිනවීම සීමා කළ යුතු බව පිළිගනියි. ධාර්මිකව කම්සැප විඳිමින් තෘප්තිමත් 	13

13 වන ශේුණිය

නිපුණතාව	නිපුණතා මට්ටම	විෂය අන්තර්ගතය	ඉගෙනුම් පල	කාලච්ඡේද
06. මූලාශුය අනුසාරයෙන් බෞද්ධ සාරධර්ම අධාපයනය කොට පුායෝගිකව කියාත්මක කරයි.	6.1 අගාරික පටිපදවට අදළ බෞද්ධ සාරධර්ම මූලාශුයානුසාරයෙන් අධාායනය කරයි.	සිගාලෝවාද සූතුය සදිසා තමස්කාරය හෝග විතාශ මුඛ පරාභව සූතුය - පිරිහීමේ කරුණු මංගල සූතුය - දියුණුවීමේ කරුණු බම්ම පදය මනෝ පුඛ්ඛංගමා ධම්මා (යමක වග්ගය 1 ගාථාව) මනෝ පුඛ්ඛංගමා ධම්මා (යමක වග්ගය 2 ගාථාව) උට්ඨානවතෝ සතිමතෝ (අප්පමාද වග්ගය 4 ගාථාව) අප්පමාදෙන මසවා (අප්පමාද වග්ග 10 ගාථාව) න පරේසං විලෝමානි (පුප්ඵ වග්ගය 7 ගාථාව) යෝ ඛාලෝ මක්ද්කදති ඛාලාං (බාලවග්ගය 4 ගාථාව) මධුවා මක්ද්කදති බාලේා (කාලවග්ගය 10 ගාථාව) නිධීනං ව පවත්තාරං (පණ්ඩිත වග්ගය 3 ගාථාව) න භජේ පාපකෙ මිත්තේ (පණ්ඩිත වග්ගය 3 ගාථාව) න අත්තහේතු න පරස්ස හේතු (පණ්ඩිත වග්ගය 9 ගාථාව)	 මූලාශුයාගත බෞද්ධ සාරධර්ම හඳුනා ගනියි. චරිත සංවර්ධනය උදෙසා බෞද්ධ සදුපදේශ උපයෝගි කොට ගනියි. ආදර්ශවත් ජීවිතයක් ගත කරයි. බෞද්ධ සාරධර්මවල වටිනාකම පුකට කරයි. 	32

නිපුණතාව	නිපුණතා මට්ටම	විෂය අන්තර්ගතය	ඉගෙනුම් පල	කාලච්ඡේද
		සහස්සමපි චේ වාචා (සහස්ස වග්ගය 1 ගාථාව)		
		යෝ චේ වස්සසතං ජීවේ (සහස්ස වග්ගය 13 ගාථාව)		
		අවරිත්වා බුහ්මචරියං (ජරාවග්ගය 11 ගාථාව)		
		අත්තානං චේ පියං ජ ක ද් කද ා (අත්ත වග්ගය 1 ගාථාව)		
		අත්තනා'ව කතං පාපං (අත්ත වග්ගය 5 ගාථාව)		
		සුකරානි අසාධූනි (අත්ත වග්ගය 7 ගාථාව)		
		ජයං වේරං පසවති (සුඛ වග්ගය 5 ගාථාව)		
		තණ්හාය ජායතී සෝකෝ (පිය වග්ගය 8 ගාථාව)		
		අක්කෝධේන ජිනේ කෝධං (කෝධ වග්ගය 3 ගාථාව)		
		කායේන සංවරෝ සාධූ (භික්ඛු වග්ගය 2 ගාථාව)		

නිපුණතාව	නිපුණතා මට්ටම	විෂය අන්තර්ගතය	ඉගෙනුම් පල	කාලච් ඡේ ද
07. බුදුරජාණන් වහන්සේ ජීවමාන සමයේ සිට කණිෂ්ක රාජා සමය තෙක් ශාසන ඉතිහාසයේ සුවිශේෂ සිද්ධි අධායනය කර බුදුසසුනේ චිරස්ථිතිය උදෙසා කැපවීමෙන් කියා කරයි	7.1 බුද්ධ කාලීන ධර්ම දූත සේවාව පිළිබඳ සමාලෝචනයක යෙදෙයි	 බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ධර්ම චාරිකා බුදුරජාණන් වහන්සේ ධරමාන සමයේ භික්ෂු භික්ෂුණි ධර්ම දූත සේවා 	 බුද්ධ කාලීනව පැවති බෞද්ධ ධර්මදූත සේවාවන් විස්තර කරයි. බුදුරජාණන් වහන්සේ හා තත්කාලීන ශාවක ශාවිකාවන්ගේ ධර්මදූත සේවාව අගය කරයි. අර්ථවත් සන්නිචේදනයෙහි යෙදෙයි. යහපත් සන්නිචේදනයෙහි වටිනාකම සමාජගත කරයි. 	22
	7.2 භාරතීය ජේරවාද ධර්ම සංගායනා පිළිබඳ සවිස්තරාත්මක අධායනයක යෙදෙයි	• කිුවිධ ජේරවාද සංගායනා	 රේරවාද තිවිධ සංගායනාවන්හි පසුබිම හා පතිඵල අධායනය කරයි. අභියෝග හමුවේ කියාකළ යුතු ආකාරය වටහා ගනියි. ශාසනික වගකීම් හා කාර්යභාරයන් ඉටුකරයි. ශාසනික සුරක්ෂිතතාව පිණිස කියා කරයි. 	16
	7.3 අශෝක රජතුමාගේ හා කණිෂ්ක රජතුමාගේ ශාසනික මෙහෙය ඇගයීමට ලක්කරයි	අශෝක අධිරාජයාගේ හා කණිෂ්ක රජතුමාගේ ශාසනික සේවාව	 අශෝක රජතුමාගේ හා කණිෂ්ක රජතුමාගේ ශාසනික සේවාවෙහි වැදගත්කම පෙන්වා දෙයි. ශාසනික සේවාවන්හි යෙදීමට පුරෝගාමි වෙයි. ශාසන චිරස්ථිතිය උදෙසා කැපවෙයි ශාසනමාමක වෙයි. 	16

නිපුණතාව	නිපුණතා මට්ටම	විෂය අන්තර්ගතය	ඉගෙනුම් පල	කාලචඡේද
	7.4 භාරතීය බෞද්ධ විශ්ව විදහලයන්හි අධහාපන හා පරිපාලන පටිපාටිය හැඳින ගනියි.	 නාලන්දා විශ්වවිදහාලය විකුමශිලා විශ්වවිදහාලය වලහි විශ්වවිදහාලය 	 භාරතයෙහි පැවති ඉපැරණි බෞද්ධ විශ්වවිදාහල පිළිබඳව අවබෝධ කර ගනියි. බෞද්ධ විෂයයන් පිළිබඳ උසස් අධාහපනයක් හා ඒ සඳහා නිසි අධාහපන පටිපාටියක් පැවති බව පිළිගනියි. අධාහපනයට අදළ සැලසුම් සකස් කරයි. ගුණ නුවණින් යුතු පුරවැසියකු බිහිකිරීමට දායක වෙයි. 	14

නිපුණතාව	නිපුණතා මට්ටම	විෂය අන්තර්ගතය	ඉගෙනුම් පල	කාලච්ඡේද
_		 පාග් මහින්ද යුගයේ පැවති අාගමික ඇදහිලි හා විශ්වාස එම ඇදහිලි හා විශ්වාස බුදු සමයට අනුව හැඩගැසුණු ආකාරය 	 පාග් මහින්ද යුගයේ පැවති අාගමික අැදහිලි හා විශ්වාසයන් බුදු සමයට අනුව හැඩගැසුණු ආකාරය අවබෝධ කොට ගනියි. බෞද්ධාගමික පිළිවෙත් අගය කරයි. බෞද්ධාගමික පිළිවෙත් විෂයෙහි කැපවී කටයුතු කරයි. බෞද්ධාගමික පිළිවෙත්වල අගය පෙන්වා දෙයි. 	20
	8.2 රාජා පාලනයේදී ශී ලාංකේය රජවරුන් බුදු සමයෙන් ලද ආභාසය හා ඔවුන් සිදුකළ ශාසනික සේවාව හැඳින ගනියි.	රාජා පාලනය කෙරෙහි බෞද්ධ ආභාසය දේවානම්පියතිස්ස, දුටුගැමුණු, වළගම්බා, මහසෙන් යන රජවරුන්ගේ ශාසනික සේවාව	 ශී ලාංකේය රාජා පාලනය විෂයෙහි බෞද්ධ ආභාසය හා ඉපැරණි රාජා පාලකයන්ගේ ශාසනික මෙහෙය විස්තර කරයි. ශී ලාංකේය රජවරු බුදුසමයේ චිරස්ථිතිය හා සංවර්ධනය පිණිස කියා කළ බව පිළිගනියි. බුදු සසුනේ චිරස්ථිතියට හා සංවර්ධනයට දයක වෙයි. ශී ලාංකේය දේශපාලන අනනානාව පුදර්ශනය කරයි. 	20

නිපුණතාව	නිපුණතා මට්ටම	විෂය අන්තර්ගතය	ඉගෙනුම් පල	කාලච්ඡේද
	8.3 මහාවිහාරය හා අභයගිරිය කේන්දු කර ගනිමින් බිහිවූ ආගමික, සමාජයීය හා සංස්කෘතික පුවණතා හැඳින ගනියි.	• මහා විහාරය හා අභයගිරිය කේන්දුකොට ගෙන බිහිවූ ආගමික සමාජයීය හා සංස්කෘතික පුවණතා	 මහා විහාරය හා අභයගිරිය කේන්දුකර ගනිමින් ලක්දිව ඇති වූ විවිධ පුවණතාවන් හඳුනා ගනියි. මහා විහාරය හා අභයගිරිය ශී ලංකාවේ පුමුඛ බෞද්ධ මධ්‍යස්ථාන බව පිළි ගනියි. ආගමික මූලස්ථානයන්හි කාර්යභාරයන් හා වගකීම් අවබෝධ කොටගෙන කටයුතු කරයි. ශී ලාංකේය බෞද්ධ සංස්කෘතියේ අනනාකාව සමාජගත කරයි. 	20
	8.4 බුදු සමයෙන් හැඩගැසුණු සිරිත් විරිත් හා සාරධර්ම ශුී ලාංකේය සමාජය තුළ තහවුරු වූ ආකාරය විමර්ශනයට ලක් කරයි.	 පුද්ගලයාගේ උපතේ සිට මරණය තෙක් ජීවිතයේ වැදගත් අවස්ථාවන් සමග බැඳුණු බෞද්ධ සිරිත් විරිත් ශාසන මාමකත්වය, දන්දීම, ආගන්තුක සත්කාරය, වැඩිහිටියන්ට සැලකීම, පරෝපකාරය, අවිහිංසාව, ගිලානෝපස්ථානය 	 බෞද්ධ සාරධර්මවලින් පෝෂණය වූ ශී ලංකාවේ සිරිත් විරිත් අධායනය කරයි. බෞද්ධ සාරධර්ම සාර්ථක ජීවිතයකට පදනම බව සැකහැර තහවුරු කර ගනියි. බෞද්ධ සිරිත් විරිත් හා සාරධර්මවලින් පිරිපුන් සාර්ථක දිවිපෙවතක් ගත කරයි. යහපත් සිරිත් විරිත් හා සාරධර්ම පිරි සමාජයක් බිහි කිරීමට පුරෝගාමි වෙයි. 	20

නිපුණතාව	නිපුණතා මට්ටම	විෂය අන්තර්ගතය	ඉගෙනුම් පල	කාලච්ඡේද
09. බුදු දහම පැතිර ගිය ආසියාතික රටවල ජන ජීවිතය බෞද්ධ සාරධර්ම වලින් පෝෂණය වූ අයුරු ගවේෂණය කරමින් බෞද්ධ උරුමය රැක ගැනීමට දයක වෙයි	9.1 මියන්මාරයට (බුරුමයට) හා ථායිලන්තයට (සියමට) බුදු දහම සම්පුාප්ත වීම හා එම රටවල ජනජීවිතය බෞද්ධ සාරධර්මවලින් පෝෂණය වූ ආකාරය ගවේෂණය කරයි	 මියන්මාරයට බුදුදහම හඳුන්වාදීම සහ එරට සංස්කෘතිය බුදු සමයෙන් පෝෂණය වූ ආකාරය ථායිලන්තයට බුදු දහම හඳුන්වාදීම හා එරට සංස්කෘතිය බුදු සමයෙන් පෝෂණය වූ ආකාරය 	 මියන්මාර හා ථායිලන්ත සංස්කෘතිය බුදු සමයෙන් පෝෂණය වූ අයුරු ගවේෂණය කරයි. මියන්මාර හා ථායිලන්ත බෞද්ධ සංස්කෘතියේ විශිෂ්ට ලක්ෂණ අගය කිරීමට පෙළඹෙයි. මියන්මාර හා ථායිලන්ත බෞද්ධ සංස්කෘතිය ආදර්ශනය කරයි. ජාතාන්තරව බෞද්ධ සංස්කෘතිය වාහප්ත කිරීමෙහිලා දායක වෙයි. 	20
	9.2 චීනයට හා ජපානයට බුදු දහම සම්පුාප්ත වීම හා එම රටවල ජන ජීවිතය බෞද්ධ සාරධර්ම වලින් පෝෂණය වූ ආකාරය ගවේෂණය කරයි	පෝෂණය වූ ආකාරය • ජපානයට බුදුදහම හඳුන්වාදීම සහ එරට	 චීන හා ජපන් සංස්කෘතීන් බුදු සමයෙන් පෝෂණය වූ අයුරු ගවේෂණය කරයි. චීන හා ජපන් බෞද්ධ සංස්කෘතියෙහි විශිෂ්ට ලක්ෂණ අගය කිරීමට පෙළඹෙයි. චීන හා ජපන් බෞද්ධ සංස්කෘතිය ආදර්ශනය කරයි. ජාතාන්තරව බෞද්ධ සංස්කෘතික හුවමාරුවකට දායක වෙයි. 	24

නිපුණතාව	නිපුණතා මට්ටම	විෂය අන්තර්ගතය	ඉගෙනුම් පල	කාලච්ඡේද
10. බුදු සමයෙන් පෝෂණය වූ භාරතීය, ශී ලාංකේය කලා ශිල්ප හා සාහිතාය ඇගයීමට ලක්කරමින් ඒවා සංරක්ෂණයටත් සංවර්ධනයටත් දායක වෙයි.	10.1 බුද්ධ පුතිමා හා ස්තූප නිර්මාණයට අදාළ භාරතීය කලා සම්පුදාය හැඳින ගනියි.	 බුද්ධ පුතිමාවේ ආරම්භය ගන්ධාර සම්පුදාය, මථුරා සම්පුදාය ශ්‍රී ලංකාවේ බුද්ධ පුතිමා බුද්ධ පුතිමාවල මුදුා සහ ආසන භාරතීය ස්තූප කලාව-සාංචි, භාරුත් ස්තූප කලාව-සාංචි, භාරුත් ස්තූප කලාවේ ආරම්භය විවිධ ස්තූප ආකෘති ශ්‍රී ලාංකේය ස්තූපයේ අනනාතා ලක්ෂණ ස්තූපයේ සංකේතාර්ථ 	නිර්මාණයකරණයෙහිලා පාදක වූ විවිධ සම්පුදායයන් හා ඒවායේ සුවිශේෂතා	34
	අනුරාධපුර, පොළොන්නරු යුගවලට අයත් බුද්ධ පුතිමා හා ස්තුප අනුබද්ධ කලා නිර්මාණ පිළිබඳව අධායනය කරයි.	 චේතියඝර / වටදාගෙය බෝධිඝර පටිමාඝර වාහල්කඩ සඳකඩපහණ මුරගල කොරවක්ගල පියගැට පෙළ 	 අනුරාධපුර, පොළොන්නරු යුගවලට අයත් බුද්ධ පතිමා හා ස්තූප අනුබද්ධ කලා නිර්මාණ පිළිබඳව ගචේෂණය කරයි. ඉපැරණි ශී ලාංකේය කලාකරුවාගේ කලා කෞෂලාය අගය කරයි. ඉපැරණි බෞද්ධ කලා කෘති සුරක්ෂිත කිරීමට දායක වෙයි. නව බෞද්ධ කලා කෘති නිර්මාණයෙහිලා උත්සුක වෙයි. 	18

නිපුණතාව	නිපුණතා මට්ටම	විෂය අන්තර්ගතය	ඉගෙනුම් පල	කාලච්ඡේද
	10.3 ශී ලාංකේය සාහිතාය හා ශිල්ප කලාවන් පෝෂණයෙහිලා බුදුසමයෙන් ලැබුණු දයකත්වය ගවේෂණය කරයි.	 දඹදෙණිය හා කෝට්ටේ යුගවල සිංහල ගදා හා පදා සාහිතාය බුදුසමයෙන් පෝෂණය වූ ආකාරය ශී ලංකාවේ බෞද්ධ චිතු කලාවේ තේමා, අරමුණු හා සුවිශේෂතා ශී ලංකාවේ ජනකව්, ගීත හා නාටා කෙරෙහි බෞද්ධ ආභාසය 	මාධාෳයක් බව පිළිගතී. • උසස් රසඥතාවකට යොමුවෙයි.	24

පාසල් පුතිපත්ති සහ වැඩ සටහන්

පුාථමික හා ද්විතීයික අධාාපන අවධියේ ශිෂායාට බුද්ධ ධර්මය විෂය පිළිබඳ අදාළ නිර්දේශ අනුව දැනුමක් ලබා දී ඇත. මූලික ධර්ම කරුණු සාමාජික, සංස්කෘතික හා දේශපාලන යන කරුණු ඔස්සේ වඩාත් පුළුල්ව අධායනය කිරීමක් බෞද්ධ ශිෂ්ටාචාරය විෂයය යටතේ බලාපොරොත්තු වේ. එනිසා අ.පො.ස. (උ.පෙළ) සඳහා අවශා පුතිපත්ති සකස් කළ යුතු වේ.

බෞද්ධ අධාාපනයේ විෂය ක්ෂේතුය ඉතා පුළුල් ය. ගැඹුරුය. බෞද්ධ ඉගැන්වීම්වල ජිවිතයේ ගැඹුරු ධර්ම කරුණු මෙන්ම සරල බාහිර පැත්තක් ද ආචාර විදහාත්මක කරුණු ද ඇතුළත් ව පවතී. දත් දෙයින් නොදත් දෙයට යාම බෞද්ධ ඉගැන්වීම වන අතර නූතන අධාාපන විදහාවේ ද එය පිළිගෙන ඇත. ගුරුභවතා මග කියන්නෙක් මෙන්ම අධීක්ෂකයෙක් ද වන අතර ශිෂායාට ඉගෙනුම සඳහා පහසුකම් සලසන්නා ද වේ. බුදු දහමෙහි මෛතීය, කරුණාව, දයාව වැනි උසස් ආකල්ප වර්ධනය කිරීමටත්, බුද්ධි වර්ධනය, විමංශනය, තර්කනය, පරිකල්පන ශක්තීන් අවධාරණය කිරීමටත් සුදුසු පරිදි විෂය නිර්දේශය සකස් කර ඇත. ශිෂායාගේ ආකල්ප වඩා වර්ධනය වීමට අවශා පරිසරය ගුරුභවතා විසින් ලබා දිය යුතුය.

මෙහිදී මෙම විෂයය උගන්වන ගුරුභවතා බෞද්ධයකු වීම අනිවාර්ය විය යුතු අතර, ඔහු/ඇය විෂය විශේෂඥයකු වීම අවශා වේ. එමෙන්ම ආගමික පුතිපත්ති සුරකින, ගරු කරන, ආගමික හැදියාවකින් යුක්ත අයකු වීම අතාවශා ය. විෂය ඉගැන්වීමේ දී සුදුසු පරිදි පන්ති වටපිටාව සකස් කර ගැනීමට ගුරුවරයාට මෙම කරුණු උපකාරවත් වේ.

බෞද්ධ ආගමික සංසදයක් ආරම්භ කොට ඒ මගින් ශිෂා දක්ෂතා, හැකියා ඔප් නංවන්නට කටයුතු සැලසුම් කළ යුතුය. මේ මගින් බෞද්ධාගමික සාරධර්ම සම්බන්ධ වූ භාවනා, පිරිත්, ධර්ම සාකච්ඡා, ධර්ම දේශනා, දානමය පින්කම් සංවිධානය කිරීමට ගුරුභවතා විසින් ශිෂායා යොමු කළ යුතුවේ. මෙම කරුණුවලට අමතරව බුද්ධි මණ්ඩල සාකච්ඡා, වාර පුකාශන, ක්ෂේතු චාරිකා, අධාාපන චාරිකා සැලසුම් කළ යුතු වේ.

මෙම අවස්ථාවලින් ලබන අත්දකීම් ඔස්සේ ශිෂායාගේ දැනුම, අකල්ප, කුසලතා වර්ධනයට සහ යහපත් ජීවන දර්ශනයක් ගොඩනැංවීමට අවශා යහ පුරුදු ගොඩ නැගීමට හැකිවන සේ සැලසුම් සැකසිය යුතුය. පාරිසරික සංරක්ෂණයට අදාළ වන ගෙවතු වගා, පාසල් භූමි අලංකරණය, ජල සංරක්ෂණය හා කළමනාකරණය, වන වගා වාාපෘති සඳහා ශිෂා දායකත්වය ලබා ගත යුතුය. පරිසරය සුරක්ෂිත කිරීමේ ඇති වටිනාකම ශිෂායන්ට ලබාදීමට මෙම වැඩ පිළිවෙල වැදගත් වේ. මෙම වැඩ සටහන් කියාත්මක කිරීමේ දී ශිෂා කේන්දීයව සැලසුම් සකස් කිරීම ගුරුභවතාගේ වගකීමකි. මෙහි දී බෞද්ධාගමික ඉගැන්වීම් ඉස්මතු වන පරිදි සැලසුම් කිරීමට නොකිරීම වැදගත් වේ. පාසල පදනම් කරගත් කියාවල දී සෑම අවස්ථාවක ම සටහන් තබා ගැනීමට ශිෂායා යොමු කිරීම තුළින් වඩාත් කුමවත් ව නිරවුල් ව කටයුතු කිරීමේ අවස්ථාව සලස්වා දිය හැකිය. මෙම කරුණු සැකසීමේ දී වාර්ෂිකව සැලසුමක් ඔස්සේ කියාත්මක කිරීම වඩාත් එලදායක වනු ඇත.

වසර දහතුනක් තිස්සේ ලත් ආගමික අධාාපනය මත වැඩදායක පුරවැසියකු සමාජයට උරුම කිරීමට හැකි අයුරෙන් පාසල් පුතිපත්ති හා ඒ හා අදාළ වැඩ සටහන් සම්පාදනය වීම වැදගත් ය.

තක්සේරුව හා ඇගයීම

- පාසල පදනම් කරගත් ඇගයීම් වැඩ පිළිවෙල යටතේ එක් එක් වාරය සඳහා නියමිත නිපුණතා හා නිපුණතා මට්ටම් ආවරණය වන පරිදි ඉගෙනුම්-ඉගැන්වීම්, ඇගයීම් හා උපකරණ, නිර්මාණාත්මක ව පිළියෙල කොට කිුයාත්මක කිරීම අපේක්ෂිත ය.
- 13 වන ශේණිය අවසානයේ දී ජාතික මට්ටමේ ඇගයීම වන අ.පො.ස. (උ.පෙළ) විභාගය සඳහා මෙම විෂය නිර්දේශය නිර්දේශිත ය.
- මෙම විෂය නිර්දේශය පදනම් කරගෙන ශීු ලංකා විභාග දෙපාර්තමේන්තුව මගින් පවත්වනු ලබන ජාතික මට්ටමේ විභාගය පළමු වරට 2019 වර්ෂයේ දී පැවැත්වේ.
- මෙම විභාගයේ පුශ්න පතුවල ආකෘතිය හා ස්වභාවය පිළිබඳ අවශා විස්තර ශී ලංකා විභාග දෙපාර්තමේන්තුව මගින් සැපයෙනු ඇත.

විෂය නිර්දේශය සම්පාදක මණ්ඩලය

හිටපු කථිකාචාර්ය, ශීූ ජයවර්ධනපුර විශ්වවිදාහලය.

මහාචාර්ය පූජා දේවාලේගම මේධානන්ද හිමි	-	හිටපු මහාචාර්ය, කැලණිය විශ්වවිදහාලය.
මහාචාර්ය පූජා තැරෑලේ ධම්මරතන හිමි	-	මහාචාර්ය, කැලණීය විශ්වවිදපාලය.

පූජා උඩුගම සුදස්සී හිමි - දෙපාර්තමේන්තු පුධාන, ආගම් හා සාරධර්ම අධාාපන දෙපාර්තමේන්තුව

මහාචාර්ය උදිත ගරුසිංහ මහතා - මහාචාර්ය, කැලණිය විශ්වවිදපාලය.

අතිපූජා ගන්තුනේ අස්සජි මහානායක මාහිමිපාණන් වහන්සේ -

ආචාර්ය කේ.ඒ. විරසේන මහතා - ජොෂ්ඨ කථිකාචාර්ය, ශීු ජයවර්ධනපුර විශ්වවිදහාලය.

ආර්.ඒ. ගුණවර්ධන මහතා - ගුරු උපදේශක, කලාප අධාාපන කාර්යාලය, ගිරිඋල්ල.

ජී.ආර්.එම්.ඒ. ගම්ලත් මහතා - ගුරු සේවය, ධර්මපාල මහා විදාහලය, ඇරැව්වල, පන්නිපිටිය.

ඒ. ඩබ්ලිව්. එම්. අනුරා වීරසුරිය මහත්මිය - ගුරු සේවය, කො/ ගෝතමී බාලිකා විදාහලය, කොළඹ 10.